

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 31S/124/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200288
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vargová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5021200288.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vargovej a členov senátu JUDr. Martiny Mochnáčovej (sudkyňa spravodajkyňa) a JUDr. Jozefa Šuleka, v právnej veci žalobcu: K. X. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. Q. XX, XXX XX U., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody,

so sídlom Dukelská štvrť 941/10, 018 41 Dubnica nad Váhom, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného číslo KaZA/11082/2021 zo dňa 04.06.2021, takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina, číslo KaZA/11082/2021 zo dňa 04.06.2021 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

II. Žalobca má voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalovaný rozhodnutím č. KaZA/11082/2021 zo dňa 04.06.2021 na základe § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) v spojení so Správnym poriadkom a Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi v právnej veci o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže o odvolaní č. GR ZVJS-odv-5-3/21-2021 zo dňa 23.04.2021. V dôvodoch svojho rozhodnutia odkázal na ust. § 3 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci a konštatoval, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok, a to že sa nachádza v stave materiálnej núdze, že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť a že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné ju vyčísliť v peniazoch. Podľa § 4 písm. i) zákona o poskytovaní právnej pomoci je materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi alebo stav, príjem fyzickej osoby nedosahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom. V prípade žiadateľa nebolo potrebné vziať do úvahy príjem ďalšej spoločne posudzovanej osoby. V súlade s § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavoval sumu 301 eur a 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavoval sumu 344 eur. Z dokladov, ktoré žalobca predložil na preukázanie svojej príjmovej a majetkovej situácie za posudzované obdobie mesiacov november 2020 až máj 2021, bolo potrebné vziať do úvahy nasledujúce doklady: výplatná páska z ÚVTOS Dubnica nad Váhom, kde je uvedená čistá pracovná odmena žalobcu za apríl 2021 vo výške 466,94 eur. Na preukázanie príjmovej situácie žalobcu si Centrum zo spisu žiadateľa č. KaZA/10563/2021 vyhotovilo fotokópie dokumentov: rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 30P/87/2016-84 zo dňa 11.01.2017, potvrdenie o príjme zamestnanca z ústavu na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18.05.2021, prehľad

pohybov na účte žiadateľa v ústave na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18.05.2021 a výplatné pásky žiadateľa z ÚVTOS Dubnica nad Váhom. Z predložených dokladov je zrejmé, že žalobca v posudzovanom období poberal pracovnú odmenu v ústave na výkon trestu odňatia slobody a na účet mu boli nepravidelne zasielané finančné príspevky od súkromných osôb. Z rozhodnutia vyplýva prehľad započítateľných príjmov žalobcu v posudzovanom období: november 2020 224,28 eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žalobcu), december 2020 188,64 eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žalobcu), január 2021 247,74 eur (čistá mzda), február 2021 140,62 eur (čistá mzda), marec 2021 306,39 eur (čistá mzda), apríl 2021 373,23 eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa), máj 2021 466,94 eur (čistá mzda). Započítateľný príjem žalobcu presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 eur, a tiež 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 eur v mesiaci podania žiadosti (máj 2021) a v predchádzajúcom mesiaci posudzovaného obdobia (apríl 2021). V jednom mesiaci z posudzovaného obdobia (marec 2021) započítateľný príjem žalobcu presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu,

t. j. sumu 301 eur, ale nepresahoval 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 eur. V štyroch mesiacoch z posudzovaného obdobia (november 2020 až február 2021) započítateľný príjem žalobcu nedosahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 eur. Čistý príjem žalobcu v mesiaci podania žiadosti bol vo výške 466,94 eur a presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t. j. sumu 344 eur platnú od 01.07.2020, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu o sumu 122,94 eur. Na základe údajov získaných z Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky cez www.katasterportal.sk dňa 24.05.2021 a na základe údajov uvedených žalobcom vo formulári žiadosti bolo zistené, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľného ani hnuteľného majetku, ktorého predajom alebo prenájmom by si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb na ochranu svojich práv a záujmov. Na základe uvedeného a skutočnosti, že vo veci, s ktorou sa žalobca na Centrum obrátil, nebola splnená podmienka materiálnej núdze, čím žalobca nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, mal žalovaný za to, že nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko k tomu, či žalobca spĺňa podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, hodnoty sporu a či si vie využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom. Žalovaný sa tak nezaoberal splnením ďalších podmienok, keďže by tak zbytočne zaťažoval žalobcu byrokratickým postupom. Žalovaný sa tiež vyjadril k možnostiam aplikácie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Predmetná právna úprava dáva žalovanému možnosť právnu pomoc poskytnúť, nie však povinnosť. Zákon žalovanému zveril, aby sám v rámci voľnej úvahy rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Pod primeranými okolnosťami s ohľadom na všeobecnú formuláciu zákonného ustanovenia možno podľa dostupnej judikatúry rozumieť to, že ide o taký právny stav, ktorý by mal byť posudzovaný s osobitným zreteľom a hodný osobitnej ochrany zákonom. Interné usmernenie Centra právnej pomoci 20152 v čl. II ods. 5 konkretizuje, aké sú primerané okolnosti, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa spomínaného ustanovenia. Za tieto sa považujú také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci (či už bez finančnej spoluúčasti alebo s ňou) malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Žalovaný v danom prípade posúdil príjmovú situáciu žalobcu a zároveň sa zaoberal povahou a okolnosťami sporu, v ktorom žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci za účelom posúdenia, či v danej veci existujú také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci napriek nesplneniu podmienky stavu materiálnej núdze. Žalobca je v súčasnosti umiestnený v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom, kde pobera pracovnú odmenu (v mesiaci podania žiadosti v sume 466,94 eur) a nepravidelné finančné príspevky na účet od súkromných osôb. Vo formulári žiadosti o poskytnutie právnej pomoci žalobca neuviedol žiadne výdavky. Z výplatnej pásky za mesiac apríl 2021 je zrejmé, že žalobca uhradil výživné na dieťa v sume 42,96 eur, pohľadávky cudzích osôb v sume 37,35 eur, náklady výkonu trestu odňatia slobody v sume 121,88 eur. Žalobca požaduje právnu pomoc v právnej veci o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (administratívneho orgánu) o nesprístupnení informácie. Žalovaný v žiadnom prípade nespochybňuje žalobcovi garantované právo na informácie. Vzhľadom na povahu veci ale nemožno tvrdiť, že by išlo o takú právnu záležitosť, ktorá by spôsobila vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žalobcu, akoby to bolo napríklad v prípade dražby nehnuteľnosti, v ktorej fyzická osoba žije alebo určenia výživného osamelej matke s deťmi. Žalobca v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám nemusí byť povinne zastúpený advokátom. Navyše je vysokoškolsky vzdelaný, z jeho podaní je zrejmé, že disponuje dobrým právnym

vedomím, teda je predpoklad, že si bude včas a riadne uplatňovať všetky svoje oprávnenia aj v konaní pred správnym súdom.

2. Proti rozhodnutiu žalovaného podal v zákonnej lehote správnu žalobu žalobca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Uviedol, že skutkové závery Centra sú svojvoľné a nereflektujú aktuálnu právnu úpravu vykonávania zrážok z čistej pracovnej odmeny odsúdených podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody (ďalej „zákon o výkone trestu“). Zdôraznil, že z čistej pracovnej odmeny (306,39 eur) boli v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu vykonané zrážky na úhradu výživného vo výške 42,96 eur, pohľadávky cudzích osôb vo výške 24,50 eur a trov výkonu trestu vo výške 105,82 eur. Skutočný započítateľný príjem žalobcu v mesiaci marec 2021 (výplata za február 2021) tak predstavuje sumu vo výške 133,11 eur (položka osobné/96,35 eur + vreckové/36,76 eur vo výplatnej páske február 2021) a nie sumu 306,39 eur. Podľa názoru žalobcu žalovaný ignoroval ustanovenia § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu. Ďalej žalovaný v rozhodnutí ustálil, že započítateľný príjem žalobcu v mesiaci apríl 2021 predstavuje sumu 373,23 eur. Aj toto skutkové zistenie bolo nesprávne. V mesiaci marec 2021 dosiahol žalobca čistú pracovnú odmenu v sume 303,23 eur. K tejto sume potom žalovaný pripočítal finančné príspevky, a to sumu 40 eur a 30 eur. Dané finančné príspevky sú finančné prostriedky, ktoré žalobcovi zaslali jemu blízke osoby. Skutkové zistenia ohľadom čistej mzdy žalobcu dosiahnuté v marci 2021 (vyplatené v apríli 2021) predstavujú svojvoľnosť z toho dôvodu, že žalovaný nezohľadnil zrážky z čistej pracovnej odmeny na úhradu výživného vo výške 42,96 eur, pohľadávok cudzích osôb vo výške 24,96 eur a trov výkonu trestu vo výške 105,51 eur. Skutočný započítateľný príjem žalobcu z pracovnej odmeny dosiahnutej v marci 2021 (vyplatený v apríli 2021) tak dosahuje sumu vo výške 130,50 eur a nie 303,23 eur. V mesiaci apríl 2021 tak žalobca dosiahol započítateľný príjem vo výške 200,50 eur (t. j. 130,50 eur čistý príjem z pracovnej odmeny + 70 eur ako došlé peňažné prostriedky od blízkych osôb). Príjem žalobcu v mesiaci apríl 2021 tak evidentne nedosahuje hranicu 1,4-násobku sumy životného minima. Pokiaľ ide o došlé peňažné prostriedky na účet žalobcu v mesiaci apríl 2021 v sume 30 eur a 40 eur, tieto skutkové zistenia vyvodil žalovaný z prehľadu pohybov na účte žalobcu v ústave. Žalovaný svojvoľne prisúdil došlým platbám povahu finančných príspevkov na účet žalobcu s tým, že dôsledkom, že tieto peňažné prostriedky bez ďalšieho priradil k započítateľnému príjmu žalobcu v zmysle § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Ak si žalovaný sám zabezpečil podklady pre rozhodnutie, tak v prípade pohybov na účte mal zisťovať, akú povahu majú došlé platby. Skutočnosť, že žalobcovi došli na účet peňažné prostriedky (30 eur a 40 eur v apríli 2021) neznamená sama o sebe, že ide o príjem žalobcu. Inak povedané, žalovaný mal minimálne vyzvať žalobcu na vyjadrenie, či došlé platby sú príjmom (mzdou, pohľadávkou, odmenou) alebo pôžičkou, atď. (záväzkom). Ak teda žalovaný vyvodil ničím nepodložený skutkový záver, že došlé platby v mesiaci apríl 2021 sú započítateľným príjmom, nedostatočne zistil skutkový stav veci potrebný pre rozhodnutie a dospel k svojvoľným skutkovým záverom. Aj keby uvedené sumy boli príjmom žalobcu, aj tak by jeho započítateľný príjem v mesiaci apríl 2021 nedosiahol hranicu 1,4-násobku sumy životného minima. Ďalej žalovaný v rozhodnutí ustálil, že započítateľný príjem žalobcu v mesiaci máj 2021 predstavuje sumu vo výške 466,94 eur. Aj tento skutkový záver je nesprávny. Z potvrdenia, z ktorého vychádzal žalovaný, nie je zrejmé, v akej konkrétnej výške boli vykonané zrážky z čistej pracovnej odmeny žalobcu (dosiahnutej v mesiaci apríl 2021, t. j. 466,94 eur). Podľa názoru žalobcu si žalovaný mal vyžiadať od ústavu na výkon trestu odňatia slobody, resp. od žalobcu rozúčtovanie pracovnej odmeny, čo je po obsahovej stránke to isté, čo výplatná páska. Žalobca upozornil, že výplatná páska za mesiac apríl 2021 bola poslaná do spisu žalovaného (č. KaZA/11428/2021). Žalovaný opäť ani v tomto prípade nezohľadnil znenie § 45 ods. 2 písm. a), b) bod 2 a písm. d) bod 3 zákona o výkone trestu, podľa ktorého boli žalobcovi vykonané ex lege zrážky z čistej pracovnej odmeny na úhradu výživného vo výške 42,96 eur, pohľadávok cudzích osôb vo výške 37,35 eur a trov výkonu trestu vo výške 121,88 eur. Skutočný započítateľný príjem žalobcu z pracovnej odmeny dosiahnutej v apríli 2021 (vyplatenej v máji 2021) tak predstavuje sumu vo výške 264,75 eur a nie 466,94 eur. Žalobca teda uzavrel, že žalovaný nemal dostatočný skutkový podklad pre vydanie rozhodnutia. Žalovaný tiež vec nesprávne právne posúdil, keď na daný skutkový stav neaplikoval ust. § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu. Žalobca pre úplnosť uviedol, že nesprávne sú aj skutkové závery o započítateľných príjmoch žalobcu v mesiacoch november a december 2020, ako aj január a február 2021, keďže ani tu žalovaný nezohľadnil zákonné zrážky z čistej mzdy žalobcu. Keďže však tieto započítateľné príjmy aj bez zohľadnenia zrážok nedosahujú hranicu stavu materiálnej núdze, nepredstavuje táto nesprávnosť vadu skutkových zistení, keďže nemala vplyv na nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Na strane 4 odsek 5 rozhodnutia žalovaný uvádza zrážky, avšak tieto zrážky neodpočítal z čistej pracovnej odmeny. Z toho možno implicitne vyvodit' záver, že žalovaný sa mylne domnieval, že položka čistá pracovná odmena vo výplatnej páske, či potvrdenie ústavu, predstavuje

sumu po uhradení zrážok podľa § 45 ods. 2 zákona č o výkone trestu. Napokon žalobca uviedol, že spĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci, a preto argumentácia žalovaného týkajúca sa ust. § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci predstavuje zbytočný balast a je bez právneho významu. Keďže stav materiálnej núdze bol vyhodnotený žalovaný zjavne nesprávne, žalobca namieta aj absenciu zisťovania podmienok pre poskytnutie právnej pomoci vo vzťahu k ďalším podmienkam v zmysle § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci (zrejme bezúspešnosť sporu a hodnota sporu).

3. Žalovaný vo vyjadrení k podanej žalobe navrhol túto zamietnuť. Odkázal na § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, s ktorým korešponduje aj ust. § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu. Upriamil pozornosť tiež na § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu, podľa ktorého odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu sa považujú za príjmy zo závislej činnosti. Zákon o poskytovaní právnej pomoci uvádza taxatívnym spôsobom, po odpočítaní ktorých konkrétnych položiek sa výsledný príjem považuje za príjem fyzickej osoby pre účely poskytovania právnej pomoci osobne v materiálnej núdzi. Žalovaný ako správny orgán preto nemôže tento taxatívny výpočet rozširovať podľa želania žalobcu o ďalšie položky, o ktoré by sa mal ešte príjem žalobcu znížiť (a dosiahnuť tak príjem pod hranicou materiálnej núdze). Žalovaný pri posudzovaní materiálnej núdze žalobcu vychádzal z výšky jeho čistého príjmu tak, ako je vymedzený zákonom, čo je v prípade žalobcu jeho čistá mzda, resp. čistá pracovná odmena a finančné príspevky od súkromných osôb zasielané na účet žalobcu v mesiacoch november 2020, december 2020 a apríl 2021. Žalovaný pri každom žiadateľovi o poskytnutie právnej pomoci postupuje rovnako a vždy pri posudzovaní príjmovej situácie žiadateľa vychádza z výšky jeho čistého príjmu, nezohľadňuje výdavky žiadateľa, pričom je zrejme, že každý má výdavky na základné potreby. Tieto výdavky môže žalovaný zohľadniť iba v rámci aplikácie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Ak by žalovaný v prípade žiadateľov, ktorí sú vo výkone trestu odňatia slobody, urobil výnimku a do úvahy by zobral aj ich výdavky - zrážky z príjmu (pohľadávky Zboru väzenskej a justičnej stráže, trovy výkonu trestu odňatia slobody, atď.), išlo by o diskriminačné konanie voči tým žiadateľom, ktorí nie sú vo výkone trestu odňatia slobody a tiež majú svoje pravidelné nevyhnutné výdavky na bývanie a bežný život, po úhrade ktorých im zostane minimálny disponibilný príjem. Zároveň poukázal na situáciu, keď majú žiadatelia vykonávané zrážky zo mzdy, teda zamestnávateľ priamo zrazí prostriedky žiadateľovi z jeho príjmu a následne ich odvedie tretej strane bez toho, aby boli tieto prostriedky pripísané na účet žiadateľa. Tiež poukázal na to, že žalobca sa dostal do svojho súčasného postavenia odsúdeného vlastným pričinením, teda z dôvodov na jeho strane, v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, a preto z jeho vlastného pričinenia a rozhodnutia musí strpieť nevyhnutný následok, a to úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody. Žalovaný odkázal na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/194/2019 zo dňa 28.04.2020, z ktorého okrem iného vyplýva, že pre posúdenie materiálnej situácie žalobcu je rozhodujúca jeho príjmová stránka bez ohľadu na výdavky. V zmysle tohto rozhodnutia zo zákona o poskytovaní právnej pomoci nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa, alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajúca zo zákona alebo zo zmluvného vzťahu, nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu. Žalovaný tiež odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 29Sp/16/2016 zo dňa 12.12.2016, z ktorého vyplýva, že žiadne ustanovenie zákona o poskytovaní právnej pomoci neukladá odporcovi skúmať okrem príjmov žiadateľa aj jeho výdavky, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa, alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. K námietke žalobcu, že žalovaný započítal do príjmu žalobcu aj finančné príspevky od príbuzných vo výške 70 eur, žalovaný uviedol, že finančné príspevky od súkromných osôb zaslané na účet žalobcu predstavujú pre neho príjem, s ktorým môže voľne disponovať (uspokojovať z neho svoje súkromné výdavky), pričom nejde o príjem, ktorý by spadal pod okruh príjmov, ktoré sa za príjem nepovažujú v zmysle § 7 ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci. V prípade, ak by aj finančné príspevky od súkromných osôb zaslané na účet žalobcu nebolo možné podriaďiť pod započítateľný príjem žalobcu v mesiac apríl 2021, uvedená skutočnosť by nič nezmenila na konečnom rozhodnutí žalovaného, a teda že žalobcovi by nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci. Pre posúdenie podmienky materiálnej núdze je vždy smerodajný mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Od toho, či žiadateľ o právnu pomoc spĺňa podmienku materiálnej núdze v mesiaci podania žiadosti, závisí, či mu bude priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci. Aj v prípade žalobcu bol pre rozhodnutie smerodajný mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, teda mesiac máj 2021. V tomto mesiaci žalobca nesplnil

podmienku materiálnej núdze, preto nebolo možné priznať mu nárok na poskytnutie právnej pomoci, a to aj bez ohľadu na to, či v mesiaci apríl 2021 by žalobca podmienku materiálnej núdze splnil. Ak žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci nespĺňa podmienku materiálnej núdze v mesiaci podania žiadosti, je možné prihliadnuť na jeho príjem za predchádzajúce mesiace, avšak iba na základe aplikácie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, teda ak by žalovaný priznal právnu pomoc vzhľadom na to, že priznanie právnej pomoci by bolo primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Žalovaný sa v prípade žalobcu zaoberal aj posúdením aplikácie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, avšak dospel k záveru, že u žalobcu nie je daný dôvod na aplikáciu tohto ustanovenia. Žalovaný tiež nesúhlasil s námietkami žalobcu o nedostatočne zistenom skutkovom stave. Žalovaný vyhodnotil príjem žalobcu za mesiac máj 2021 na základe dokladov: výplatná páska za mesiac apríl 2021, kde je uvedená čistá pracovná odmena žalobcu vo výške 466,94 eur a potvrdenie o príjme žalobcu zo dňa 18.05.2021, v ktorom je uvedená čistá mzda žalobcu za mesiac apríl 2021 vo výške 466,94 eur. Uvedené doklady zreteľne preukazujú čistý príjem žalobcu vyplatený v mesiaci máj 2021, ktorý mohol žalovaný následne posúdiť pre účely vyhodnotenia príjmovej situácie žalobcu v danom mesiaci. Doklad o rozúčtovaní pracovnej odmeny nemal žalovaný povinnosť žiadať ani od žalobcu ani od ústavu na výkon trestu odňatia slobody, keďže by bol daný doklad nadbytočný. Výplatná páska za mesiac apríl 2021 a potvrdenie o príjme žalobcu za mesiac apríl 2021 boli dostatočnými dokladmi na zistenie skutočného príjmu žalobcu. Žalovaný nemôže posudzovať zrážky, ktoré sú žalobcovi vykonávané z príjmov v zmysle zákona o výkone trestu, ktoré mali byť podľa žalobcu zohľadnené pri vyhodnotení príjmu žalobcu v mesiaci máj 2021. Pokiaľ žalobca namietal, že žalovaný nevyhodnotil všetky podmienky potrebné pre poskytnutie právnej pomoci, žalovaný uviedol, že keďže žalobca nespĺnil podmienku materiálnej núdze, nebolo nevyhnutné, aby sa žalovaný zaoberal aj ďalšími podmienkami, a to bezúspešnosťou sporu či podmienkou hodnoty sporu.

4. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neznamena výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Z ust. § 90 ods. 2 písm. a) zákona o výkone trestu vyplýva, že ak odsúdený nepracuje vo väzení, nie je povinný hradiť trovy trestu, teda nevzniká mu žiadne pasívum. Ak väzeň nepracuje a doslova leží na posteli celý deň, bude mať nárok na právnu pomoc, keďže nebude mať žiadnu pracovnú odmenu a na druhej strane väzeň pracujúci, ktorému sa vykoná zrážka, nebude mať nárok na právnu pomoc, keďže žalovaný tento iluzórny príjem považuje za prostriedky, ktorými si možno financovať advokáta. Pritom obaja väzni (t. j. pracujúci i nepracujúci) majú rovnaký životný štandard vo väznici, ani jednému nevzniká pasívum titulom trov výkonu trestu. V prípade žalobcu sa vždy vykoná zrážka v rozsahu 45 % z čistej pracovnej odmeny na trovy trestu, ktorá zrážka nepredstavuje pre neho žiaden benefit. Jednoducho, ak by nepracoval, žiadne pasívum mu nevznikne. Podľa názoru žalobcu tu ide o neúplnosť zákona, kedy je nutné použiť analógiu. Neexistuje žiaden rozumný dôvod, prečo by zrážka na výkon trestu z pracovnej odmeny väzňa nemala byť odpočítaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze, keď táto zrážka nepredstavuje žiaden benefit od štátu a ani zníženie pasív či reálny výdavok z príjmu. Táto zrážka má de facto povahu zrážkovej dane. Keďže žalobca nenachádza žiaden rozumný argument pre nezohľadnenie zrážky na trovy trestu zo započítateľného príjmu väzňa, je riešenie žalovaného v rozpore s princípom bezrozpornosti právneho poriadku a princípom rovnosti. Dôsledkom porušenia uvedených princípov je bezdôvodná diferenciácia, ktorej sa treba vyvarovať. Je to teda otázka, či nezohľadnenie zrážky na výkon trestu je zlučiteľné s princípom rovnosti. Prístup žalovaného (stav nezohľadňovania zrážok) princíp rovnosti porušuje, čo identifikuje teleologickú medzeru v zákone. Hodnotový rozpor tu vzniká tak, že pre prípad väzňov ako je žalobca sa zrážka na trovy trestu neodpočíta z príjmu, hoci táto nepredstavuje žiadny reálny výdavok na bežné životné potreby ako pri civilných osobách a ide tak o iluzórny príjem, hoci v iných prípadoch by sa jednalo o ďalší výdavok či akýsi poplatok/daň, pričom teleológia odpočítateľných výdavkov (§ 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci) sa vzťahuje na obidva prípady rovnako. Za nenáležitý potom považoval argument, že sa žalobca dostal do svojho postavenia odsúdeného vlastným pričinením, a teraz musí strpieť úhradu trov trestu. Predmetom žaloby nie je povinnosť strpieť úhradu trov, t. j. že by tieto ako také namietal, ale podstata sporu tkvie v tom, že tieto trovy nie sú odpočítateľnou položkou, hoci majú povahu zrážkovej dane, a tak odpočítateľné by mali byť. Trovy trestu sú špecifikom, ktoré zákonodarca opomenul zohľadniť a bolo a je povinnosťou štátnych orgánov vykladať ust. § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci ústavne konformným spôsobom, t. j. zobrať do úvahy zrazené trovy trestu, ktoré sa vo svojom dôsledku rovnajú odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, kedy platiteľ nedostáva žiadnu protihodnotu a tieto prostriedky

slúžia na subsidiárnu úhradu potrieb štátu (tu zrejme na väzenstvo). Niet pochyb o tom, že zrážka na trovy trestu je špecifikum, ktoré uniklo pozornosti zákonodarcu pri koncipovaní zákona o poskytovaní právnej pomoci. Odkaz na výpočet uvedený v § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci je nesprávny, keďže ho možno použiť až potom, čo bola vylúčená možnosť dotvárania práva pomocou analógie. Zrážky na trovy trestu predstavujú vo svojom dôsledku odčerpanie peňažných prostriedkov väzňa len vtedy, keď pracuje, inak túto povinnosť nemá, a teda následok § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci treba aplikovať aj tu, a to za pomoci analógie. Žalobca tiež dal do pozornosti skutočnosť, že odsúdení nemajú nárok na minimálnu mzdu. Neobstojí teda záver žalovaného, že zo strany väzňa ide o výdavok na bežný život. Minimálna suma pracovnej odmeny väzňa je o 400 eur nižšia ako suma v civile a ak ešte zo sumy odmeny zrazí štát 45 % na trovy trestu, pritom ak väzeň nepracuje, žiadne trovy hradiť nemusí, tak nemožno pochybovať, že tu ide o obyčajnú zrážku s povahou zrážkovej dane a žalovaný ju musí odpočítať zo započítateľného príjmu, inak by to bolo v príkrom rozpore s účelom zákona o poskytovaní právnej pomoci a bránení k prístupu k právnej pomoci. Ďalšími zrážkami (výživné, pohľadávky) sa netreba zaoberať, keďže možno prisvedčiť žalovanému, že tieto predstavujú skutočné zníženie pasív, resp. ich nevzniknutie. Inak povedané, tu na rozdiel od zrážky na trovy trestu ide o reálny dlh či výdavok na úhradu dlhu. Pokiaľ ide o prezentovanú judikatúru vo vyjadrení žalovaného, žalobca uviedol, že táto nie je použiteľná na danú vec, pokiaľ ide o rozhodnú otázku, či zrážka na trovy výkonu trestu je odpočítateľnou položkou podľa § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci. V argumentácii súdov v citovaných rozhodnutiach možno identifikovať snahu o odôvodnenie riešenia právnej otázky, ktoré je prospešné žalovanému (a súdom), avšak je nezlučiteľné s princípom právneho štátu. Napokon žalobca namietal, že v zmysle § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých dvanásť mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Žalobca nevedel identifikovať, kde v spomínanom ustanovení vidí žalovaný pravidlo, že sa posudzuje iba príjem v mesiaci podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Ak zákon hovorí, že sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a že sa prehodnocuje každých dvanásť mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, tak nepochybne sa neberie do úvahy len mesiac podania žiadosti. Má za to, že ak ust. § 6 ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci normuje, že podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci, tak toto obdobie treba spriemerovať, len také riešenie sleduje účel zákona o poskytovaní právnej pomoci. Je teda zrejme, že žalovaný postupoval svojvoľne, ak nezobral do úvahy celé obdobie, ale len selektívne vybral mesiace, kde príjem presiahol 301 eur. Aj z tohto hľadiska je postup žalovaného svojvoľný.

5. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že analógia predstavuje taký interpretačný postup, ktorý slúži na vykrývanie medzier v práve, avšak uplatňuje sa najmä v práve súkromnom. V oblasti verejného práva je možnosť analógie úplne ojedinelá. Môže sa použiť iba tam, kde ju právo výslovne predpokladá. Nepripustná je však v odvetviach správneho a finančného práva. Tak ako v slovenskom práve, tak aj v českej teórii sa analógia v správnom práve všeobecne odmieta. Žalovaný mal za to, že ust. § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci predstavuje kogentnú právnu normu, pri ktorej nie je ponechaná možnosť na správnu úvahu, čo z príjmu žiadateľa odpočíta a čo nie. Ust. § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci taxatívne vymedzuje, čo treba považovať za príjem žiadateľa po odpočítaní konkrétnych zákonných položiek. K námietke žalobcu, že bolo potrebné spriemerovať príjem žalobcu za mesiac podania žiadosti a šesť mesiacov späť, žalovaný uviedol, že z ust. § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci žiadnym spôsobom nevyplýva, že Centrum má uplatňovať priemerovanie pre celé posudzované obdobie. Prihliadanie na príjem žalobcu za šesť mesiacov späť pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci žalovaný aplikuje v spôsobe uvedenom v ust. § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, pričom uvedený postup uplatnil aj v prípade žalobcu a v rozhodnutí o nepriznaní nároku aj riadne odôvodnil závery, ktoré mu z tohto postupu vyplynuli.

6. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že dotváranie práva pomocou analógie je prípustné v prípade tzv. otvorených medzier v zákone. Ponechanie otvorenej medzery totiž v žiadnom prípade právnu istotu nepodporuje, ale naopak, vytvára právnu neistotu. Odkázal na komentár k Civilnému sporovému poriadku, z ktorého vyplýva, že je dlhodobo zakoreneným predsudkom, že analógia je vo verejnom práve všeobecne, a teda i v práve procesnom vylúčená. Na takéto konštatovanie niet žiadneho rozumného dôvodu. Výslovným textom zákona nepokryté situácie sa predsa nevyskytujú

len v práve súkromnom. Žalobca ďalej odkázal na rozhodnutia Ústavného súdu SR III. ÚS 341/07 a II. ÚS 426/2012, z ktorých vyplýva, že viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neznamena výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Tiež žalobca odkázal na publikáciu J. Drgonca Ústava Slovenskej republiky, Teória a prax, z ktorej vyplýva, že čl. 152 ods. 4 Ústavy SR vytvára ústavný základ pre dostupnosť základných práv a slobôd v najvyššej ústavou zaručenej hmotnoprávnej kvalite bez ohľadu na formálne vykonštruované prekážky, aké by mohli prísť vhod uctievačom formalizmu a prežitkov z fungovania historicky zavrhnutej socialistickej spoločnosti. Žalobca odkázal na čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR, ako aj čl. 152 ods. 4 Ústavy SR a konštatoval, že žalovaný uprednostnil formálnu interpretáciu právneho textu pred materiálnou ochranou ústavnosti. Napokon žalobca uviedol, že žalovaný nijak nespochybnil tvrdenia žalobcu, a preto naďalej zotrval na tom, že je potrebné spriemerovať celé rozhodné obdobie. Iné rozumné riešenie tu ani neprichádza do úvahy a bolo by nelogické a nezmyselné.

7. Krajský súd, ako správny súd, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného v zmysle § 177 a nasl. SSP v medziach žalobných bodov (§ 134 ods. 1, § 183 SSP) a dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného je potrebné zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP a vec vrátiť žalovanému podľa § 191 ods. 4 veta prvá SSP na ďalšie konanie.

8. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

9. Podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

10. Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

11. Podľa § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

- a) poistného na verejné zdravotné poistenie,
- b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,
- c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a
- d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

12. Podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

13. Podľa § 45 ods. 2 písm. b) zákona o výkone trestu z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva a odvádza ústav zrážky podľa osobitných predpisov; zostatok je čistá pracovná odmena, z ktorej sa vykonávajú zrážky, ak zostatok je vyšší ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, vo výške a v poradí na úhradu

b) trov výkonu trestu u odsúdeného

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 55% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 20% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 45% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny,

14. Podľa § 90 ods. 1 zákona o výkone trestu odsúdený je povinný uhradiť trovy výkonu trestu.

15. Podľa § 90 ods. 2 zákona o výkone trestu od povinnosti podľa odseku 1 je odsúdený oslobodený

- a) počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojim konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce,
- b) do dovŕšenia 18 rokov jeho veku,
- c) počas zaradenia do vzdelávacích činností, ak nebol zaradený do práce a súčasne neodmietol činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného alebo výkon prospešných prác mimo ústavu,
- d) počas účasti ako svedka na súdnom konaní,
- e) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

16. Podľa § 47 ods. 1 Správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

17. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

18. Podstata žalobných námietok formulovaných v podanej správnej žalobe bolo tvrdenie o svojoľnosti a nesprávnosti skutkových a právnych záverov žalovaného, ako aj formalistického prístupu žalovaného k riešeným právnym otázkam. Žalobca predovšetkým zdôrazňoval, že náklady na výkon trestu odňatia slobody hradené zrážkou v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu musia byť zahrnuté do jeho relevantných výdavkov, pretože reálne znižujú jeho príjem, z ktorého nemôže uhradiť náklady právneho zastúpenia. Rovnako upriamoval pozornosť na skutočnosť, že jeho príjmy nedosahujú hranicu materiálnej núdze a že platby od blízkych osôb v mesiaci apríl 2021 neboli dostatočne posúdené.

19. V posudzovanej veci sa žalobca obrátil na Centrum právnej pomoci so žiadosťou doručenou správne orgánu dňa 20.05.2021 o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, a to na účely zabezpečenia zastúpenia žalobcu v konaní o preskúmanie Generálneho riaditeľstva zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-odv-5-3/21-2021 zo dňa 23.04.2021. Pri posudzovaní otázky materiálnej núdze správny orgán vykonal dokazovanie vo vzťahu k zisteniu príjmov žalobcu za obdobie vymedzené znením § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci („príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti“). Na základe tohto postupu zistil, že v novembri 2020 dosiahol príjem žalobcu sumu 224,28 eur, v decembri 2020 sumu 188,64 eur, v januári 2021 sumu 247,74 eur, vo februári 2021 sumu 140,62 eur, v marci 2021 sumu 306,39 eur, v apríli 2021 sumu 373,23 eur a v máji 2021 sumu 466,94 eur.

20. Odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. Tým sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania - posilňovať dôveru občanov v správnosť rozhodovania, aby prijaté rozhodnutia fyzické a právnické osoby viedli k dobrovoľnému plneniu povinností. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia predovšetkým tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatneniu opravných prostriedkov. Správny poriadok demonštratívny spôsobom uvádza okolnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán reagovať na dva okruhy problémov: na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci. Za skutkové okolnosti treba považovať najmä skutočnosti, ktoré boli nepochybne zistené, a ich právny význam. Ďalej treba uviesť, aké dôkazy boli vykonané, ako ich hodnotí správny orgán, prečo neboli vykonané niektoré navrhované dôkazy, a napokon, ako sa správny orgán vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov. V odôvodnení rozhodnutia nemožno uvádzať skutkové zistenia, ktoré sa buď vôbec nevykonali, alebo sa o nich správny orgán dozvedel až po vyhlásení rozhodnutia. Právne

posúdenie veci znamená, že správny orgán subsumuje zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie hmotnoprávneho predpisu. Medzi právnym posúdením a skutkovými zisteniami musí byť logický vzťah. Právne posúdenie veci musí obsahovať konkrétny odkaz na príslušný právny predpis, z ktorého správny orgán vo výrokovvej časti rozhodnutia vychádzal a z ktorého vyvodzuje svoje právne posúdenie. Nestačí len citácia príslušného ustanovenia, ale je žiaduce, aby sa vyložil aj obsah právnej normy, aby účastníci pochopili vzťah medzi skutkovým zistením a právnym posúdením.

21. Z napadnutého rozhodnutia žalovaného je zrejmé, že tento sa v podrobnostiach zaoberal príjmami žalobcu za relevantné obdobie, avšak jeho závery vychádzali z izolovaného posúdenia príjmov žalobcu za obdobie marec až máj 2021 (s dôrazom na mesiac podania žiadosti), bez zreteľa na obdobie novembra 2020 až februára 2021, kedy príjmy žalobcu klesli hlboko pod zákonom určenú hranicu materiálnej núdze. Zákonná formulácia, na základe ktorej správny orgán prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, je imperatívom znamenajúcim povinnosť Centra právnej pomoci vziať na zreteľ aj tento skorší príjem. Postup žalovaného, ktorý popísal skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov, nenašiel svoj odraz v právnom posúdení veci, ktoré malo byť súčasťou rozhodnutia. Je evidentné, že príjem žalobcu v polovici rozhodného obdobia nedosiahol ani len približne hranicu materiálnej núdze; daná okolnosť ostala bez povšimnutia žalovaného a náležitého odôvodnenia neprihliadnutia na tento príjem. Absencia odôvodnenia rozhodnutia v otázke, ktorá je pre rozhodnutie kľúčová, spôsobila nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, čo viedlo správny súd k jeho zrušeniu a vráteniu veci na ďalšie konania.

22. Pokiaľ žalovaný vo svojom vyjadrení (odsek 5 tohto rozsudku) uviedol, že nižšie príjmy v posudzovanom období sa zohľadňujú pri aplikácii § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, bol jeho právny názor nesprávny. Z hľadiska systematického zaradenia tohto ustanovenia nie je možné pravidlo v ňom vyjadrené dať do žiadneho súvisu s ustanovením § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci; nenasvedčuje tomu ani jeho účel, ani gramatický výklad. Zohľadnenie príjmu v zmysle § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci ukladá totiž povinnosť vyhodnotiť sociálnu situáciu žiadateľa komplexne tak, aby nedošlo k extrémnym situáciám v podobe napríklad priznania právnej pomoci osobe, ktorá by v čase podania žiadosti spĺňala podmienky materiálnej núdze a šesť mesiacov predtým by disponovala nadštandardným príjmom. Sociálna situácia žiadateľa totiž nie je obmedzená na okamžitý stav v čase podania žiadosti, ale obvykle vykazuje istú kontinuitu.

23. K otázke zrážok zo mzdy žalobcu a ich odpočítavaniu z príjmu na účely posudzovania materiálnej núdze žalobcu správny orgán vo vyjadrení k žalobe vhodne odkázal na iné súdne rozhodnutia správnych súdov Slovenskej republiky.

24. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

25. Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušene povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď.

26. Z uvedeného vyplýva, že aj keď rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici (29Sp/16/2016) a Krajského súdu v Trenčíne (11S/194/2019, 11S/196/2019, 11S/227/2019), o ktorých sa zmienil žalovaný správny orgán nemajú charakter rozhodnutí najvyšších súdnych autorít (článok 2 ods. 2 CSP), avšak z hľadiska právnej istoty správny súd nevidel dôvod akokoľvek sa odkloniť od rozhodovacej činnosti iných správnych súdov, ktoré riešili obdobnú právnu otázku. Z uvedeného potom treba vyvodiť, že pokiaľ žalovaný neakceptoval požiadavku žalobcu na zohľadnenie jeho výdavkov v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu, postupoval správne. Argumentácia žalobcu, že názor žalovaného je v tomto smere svojvoľný či formalistický, nemá opodstatnenie. Rovnako nemožno dôjsť k záveru, že by tu existovala

medzera v zákone, ktorú treba vyplniť výkladom. „Zo zákona č.327/2005 Z. z. nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajúca zo zákona, alebo zo zmluvného vzťahu nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu, resp. na zníženie príjmu žalobcu pre účely posudzovania materiálnej núdze podľa zákona č. 327/2005 Z. z.. V tejto súvislosti správny súd poukazuje aj na znenie § 5 zákona č. 595/2003 Z. z., ktoré definuje príjmy zo závislej činnosti, medzi ktoré zaraďuje aj odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu. Pre príjmy zo závislej činnosti je spoločné, že sa jedná o majetkové plnenie, ktoré sa pripisuje k dobru zamestnanca, resp. odsúdeného. Nevyžaduje sa, aby s nimi zamestnanec reálne disponoval, nakoľko ide o aktívum, ktoré plynie od zamestnávateľa k zamestnancovi, u ktorého tak nastáva nárast majetkovej hodnoty bez potreby, aby išlo o disponibilnú časť jeho aktív“ (Krajský súd v Trenčíne, 11S/197/2019 zo dňa 24.11.2020). Správny súd na tomto mieste dodáva, že situácia, v ktorej sa žalobca ocitol vznikla v dôsledku jeho zavinenia a skutočnosť vykonávania trestu odňatia slobody je sankciou, s ktorou sa spájajú aj obmedzenia v podobe úhrady pohľadávok, na ktoré poukazuje paradoxne on sám ako na také, ktoré sú vykonávané bez jeho súhlasu.

27. Ako nedôvodnú posúdil správny súd aj námietku žalobcu týkajúcu sa nedostatočného posúdenia platieb od blízkych osôb, kedy bolo povinnosťou žalobcu v správnej žalobe vysvetliť, akým spôsobom zasiahol žalovaný do jeho práv, a to najmä konkretizovaním, akú povahu mali namietané platby. Materiálne neurčitá námietka, resp. námietka nemajúca konkrétny obsah nie je spôsobilým dôvodom pre preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

28. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu.

29. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (439, 440 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, ktorá sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.